

A TISZÁNINNENI REFOR. EGYHÁZKERÜLET

1862-ik évi Julius 14-ik s több következő napon

SÁROSPATAKON

TARTOTT

GYŰLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneni ref. hitv. egyházkerület 1862-ik év július 14-ik s több következő napján tartotta gyűlését főgondnokunk idősb báró Vay Miklós ő kegyelmessége, és főt. szuperintendens Zsarnay Lajos urak ikerelnökölete alatt, az egyházmegyék képviselői és más jelen volt buzgó férfiak közreműködésével.

Az egyházmegyéket képviselték :

Az abauji egyházmegyéből.

Átányi József, esperes, szántói, Komáromi László.
Dr. Ferenczy József, kassai,
Kérészy Mihály, alsóvadászi,
Futó Dániel, szikszói,
Fodor Pál, vilmányi lelkészek.

Alsóborsodi egyházmegyéből.

Édes Albert, esperes, tiszatarjáni, Szathmáry Király Pál.
Kun Bertalan, miskolci lelkészek.

Alsózempléni egyházmegyéből.

Hegedüs László, esperes, sárospataki, Ifj. báró Vay Miklós, segédgondnok.
Nagy József, szomotori, Kun Dániel,
Kőrösi István, harkályi, Erdélyi János, tanácsbírák.
Anti János, tályai lelkészek.

Felsőborsodi egyházmegyéből.

Némedi József, vadnai,	Ragályi Károly, segédgondnok.
Balla Albert, velezdi,	Ragályi György,
Molnár József, hangácsi lelkészek.	Ragályi Ábrahám, tanácsbírák.

Felsőzempléni egyházmegyéből.

Laky Endre, esperes, izsépi,	Kazinczy András, segédgondnok.
Bálint József, lasztóci,	Komáromy József,
Kálniczky János, mihályi,	Évva András,
Császár Pál, gálszécsi lelkészek.	Juhász Antal tanácsbírák.

Gömöri egyházmegyéből.

Szentpéteri Sámuel, esperes, pelsőci.	Borbély László, segédgondnok.
Maklári Pap Lajos, berzétéi,	Dapsi Pál.
Bata Bálint, zádorfalvi,	
Török József, balogi lelkészek.	

Tornai egyházmegyéből.

Lovass Sámuel, esperes, szilicei lelk.	Lovász Miklós, segédgondnok.
	Zsarnai Imre, tanácsbíró.

Ungi egyházmegyéből.

Szabó Endre, esperes, csicseri,	Bernáth Sigmund, segédgondnok.
Gööz József, záhonyi,	Olcsvári Gábor, tanácsbíró.
Németh Imre, bési lelkészek.	

Kun Bertalan, e. k. főjegyző.	Kun Dániel, pénztárnok.
Szeremley Gábor, főiskolai igazgató.	
Dr. Soltész János, gymnasiumi,	
Árvai József, képezdei igazgató.	

Isten szent nevének segítségül való hívása után

90. Először is Szakal László, felsőborsodi esperes, tocsvai Nagy Gedeon alsőborsodi, és Bárczay Albert abauji segédgondnok urak elmaradásukat igazoló jelentésük olvastatván,

Tudomásul vétettek.

91. Maklári Pap Lajos ur, e. k. aljegyző, tayaszi Miskolcon tartott közgyűlésünkön lemondván jegyzői hivataláról, lemondását jelen gyűlésünkön határozottan ismételvén:

Miután többször felhivatott arra, hogy lemondását venné vissza s jegyzői hivatalát tovább is folytatná : de lemondása mellett állhatatosan megmaradt, bár méltó sajnálattal, s azon reményben, hogy a munkás férfiú befolyásával egyházi ügyeinket jövőre is gyámolítandja, lemondása elfogadtatott; s helye jövő őszi közgyűlésekre beadandó szavazatok által betöltetni rendeltetett. Egyszersmind, mivel a jegyzői hivatalnak

számos teendői vannak, az aljegyzői állomásra addig is lasztóci lelkész Bálint József ur helyettesítettett, ki is engedve a közkiváratnak, azt készséggel el is foglalta. Felmerülvén továbbá annak szüksége és célszerűsége is, miszerint tiszteletbeli jegyzők neveztesse ki, kik közügyeink körül folytonosan munkálkodván, azokkal nemcsak közelebről ismerkedjenek meg, de a gyakorlat által a jegyzői hivatalra is képeztesse ki, f. t. szuperintendens ur bizatott meg, hogy jövő gyűlésünkön ezen hivatalra alkalmas egyéneket hozzon javaslatba.

92. Méltó öröme s közelismerésre buzdította fel nevelőintézeteink, különösen főiskolánk ugy szellemi, mint anyagi gyarapodásán buzgó részvétellel függő sziveinket azon örvendetes jelentés, miszerint a nevelés szent ügyét előmozdító alaptókéink öregbítéséhez ismét több lelkes hitsorsosink járultak, nevezetesen Cselei János ur a sárospataki főiskolai alaptókéhez 100, Molnár István ur 100, Simon József bódvai lelkész ugyan e célra 100, a tápintézetre 100, a Miskolcon létező fő leánynevelőre 100, Dókus József ur a jogi tanszékre 400, a tápintézetre 200 ftal o. é.

Miután az ily nemes áldozattételek meghálálására más mód nincs kezeink közt, mint azoknak a nyilvánosság elé juttatása, különösen feljegyzése a késő maradék számára is, ezen nagylelkű alapítók nemes tetteinek jegyzőkönyvbe iktatása s határozatunknak tudomásukra leendő juttatása elhatározatott.

93. Szuperintendensi hivatalunk jelenti, miszerint előtte több, egyházkerületünk különböző vidékein lakó, népiskolatanító azon óhaját fejezte ki, hogy az aratási szünidőket hivatalukbani önképzésre kívánván felhasználni, a képezdében örömet bemennének: intézkednék azért e. ker. kormányunk oly módon, hogy ezen magukat képezni ohajtó tanítók kívánalma teljesedhetnék, s ők az illető tanárok vezetése mellett az ohajtott gyakorlati oktatásban részesülhetnének, s nyitvatnék egyszersmind nekik mód és alkalom arra, hogy a főiskolában leendő tartózkodásuk ideje alatt, magukat mind élelemmel, mind szállással könnyebben elláthatnák.

Egyházkerületi kormányunk szives örömmel járul ezen előterjesztéshez, annyival is inkább, mivel ez ügyben már más alkalommal is kedvezőleg határozott. Azon kijelentéssel ujítja azért meg ebbeli határozatát, hogy mivel a néptanítók ezen jó igyekezetéből, csak üdvös hatást reményl kiáradni a népnevelés szent ügyére, minél többektől megvárja, s kedvesen veszi, ha a képezdét meglátogatják, s egyh. ker. e célra tett intézkedéseit jó igyekezéssel felhasználják. Azonban, minthogy egyházuk s iskolájuk elhagyása sok nehézséggel jár, csak a példányiskolák azon tanítóira nézve mondja ki kötelezőleg, kik még képezdei oktatásban részt nem vettek, hogy a szünidők helyett, mely idő jelenleg nem mutatkozott alkalmasnak, szeptember hó 1-től kezdetét veendő, s három hétig tartandó képezdei gyakorlati tanításon felelősség terhe alatt jelenjenek meg, s azt nemcsak céljukra felhasználni igyekezzenek. Megvárja egyszersmind e. ker. kormányunk az illető egyházak előjárótól is, hogy az ekkép kötelezett tanítókat, nemcsak hogy vissza nem fogják tartóztatni az ő, s az egytetemes népiskolai ügy javára szolgáló alkalomtól, sőt őket ezen céljukban pártolni és segíteni fogják annyival is inkább, mivel az ily példányiskola tanítók által, mód és alkalom nyílik más tanítóknak is arra, hogy tőlük az értelmes és szakavatott tanítást elsajátíthassák. Hogy pedig ezen intézkedésünk annál sikeresebb le-

gyen, a főiskolai gazdasági választmány utasíttatik, hogy a kitűzött időben megjelenendő tanítók elszállásolása, s a lehető legjutányosb áron leendő éllemezésük iránt célszerűn intézkedjék. E határozatunk minél hathatósabb közzététele espereseink figyelmébe ajánltatik.

94. A folyó évi május 6-án s több napon Miskolcon tartott közgyűlés 66. sz. a. kelt határozat folytán, beadta Szathmáry Király Pál ur a felállítandó e. ker. takarékpénztár iránti jelentését, melyben előadja, mikép maga mellé vett szakértő férfiakkal tanácskozáva e nagyszerű ügy felett, mihamar feltűnt azon nehézség, hogy ez eszme létesítésének közelebbi részleteibe mindaddig nem bocsátkozhatik a választmány, míg a ft. egyházkerület bizonyos alapelvekre nézve határozott véleményét ki nem mondja. Nevezetesen kéri a választmány annak elhatározását: valjon oly takarékpénztár felállítása terveztessek-e, melyet az egyházkerület önmaga, tulajdon pénzalapjával, s más részvényesek közbejötté nélkül akar felállítani? vagy olyan, melyben több magán s mindenesetre protestáns részvényesek sorában, az egyházkerület mint egyik részvényes fél szerepel? mindkét vélemény előnyeit, s nehézségeit előadván a választmány, végre előterjeszti, hogy bármelyik mód fogadtassék is el, oly készpénz összegről kell gondoskodnia az egyházkerületnek, mely a létesítendő takarékpénztár megnyitását lehetségessé tegye.

Komolyan megfontoltatván az előterjesztett módok gyakorlati kivihetősége, a részvények alapján létesítendő takarékpénztárt magára nézve inkább előnyösnek s könnyebben kivihetőnek találta egyházkerületünk; mire való nézve az elébbeni választmányt azon utasítással bizza meg továbbra is, hogy a miskolci takarékpénztárrali egyesülést elébb megkísérlvén, ha ez nem sikerülne, a felekezetesség eszméjétől teljesen elállva, részvényekre állapítandó külön takarékpénztár iránt adjon részletes tervet, és azt jövő őszi közgyűlésünkre felterjeszteni sziveskedjék.

95. A sárospataki főiskolát illető rendtartás és fegyelmi rendszer ügyében kelt választmányi munkálatnak, a miskolci legutóbbi közgyűlésben megkezdett, de azon gyűlés halmozott teendői miatt, a jegyzőkönyv 43-ik sz. a. foglalt határozatnál fogva jelen pataki közgyűlésünkre halasztott olvasása ujlag folytattatván: ezen munkálat hátralevő része folytatólag következő módosításokkal fogadtatott el.

5) A tanulókat illető rendtartásról szóló 7-ik fejezet a. betű 13-ik sz. a.: a gimnázium 1-ső osztályába fölvétethetésre a felveendő tagnál elégnek tartatik az elsorolt elemi ismereteken kívül a számtan négy alapműveleteinek tudása, az ott említett egyszerű törtek ismerete nem szükségeltetik.

6) Az ugyanezen fejezet 14-ik §-a szerint: a gimnázium többi osztályaiba belépni kívánó tag, azon esetben, ha magánnevelésben részesült, szigorú vizsga folytán tanúsított képessége szerint vétethetvén föl az illető osztályba, ezen vizsgának három, u. m. két illető osztály- vagy vezértanár és a tanári értekezlet elnöke előtt kelletik történni.

7) A 15-ik §-ban: a tanítóképezdebe leendő felvételnél meghatározott kellékek és ismereteken kívül megkívánatik a felvételnél kívánó tagnál, hogy a gimnázium négy alsóbb osztályát sikerrel bevégezte légyen, s erről hiteles bizonyítvánnyal birjon.

8) A 7-ik fejezet, d. betű 30-ik §-ában a VII. és VIII-ik gimn. osztályokban a rendszer énektanár által nemcsak az öszhangzatos karéneklés, hanem a meghatározott tanórákon a közéneklés is fog az illető osztályoknak taníttatni.

9) Ugyancsak d. alatti 31-ik §-ban, a magántanítást illetőleg, az elemi és gimnáziumi köztanítók és tanárok 20-nál több magántanítványt nem vállalhatnak, s ezek

közzé is négy fizetni nem képes szegény tanulót tartoznak fölvenni, minden díjfizetés nélkül.

10) A B. I. 1-ső cikk szerint a köz istenitisztelet elmulasztása, vagy az ottani illetlen magaviselet a tanórák elmulasztására s az azokon helytelen magaviseletre szabott büntetés megkészszerzésével büntetetik.

11) A 3-ik cikk 12-ik pontja alatt: a magántanóráknak igazolatlan elmulasztása a magántanító részéről; ha az 3-or ismételve történik, dija s tanítványai elvételeivel büntetetik; a tanítványok részéről pedig, annyiszor a mennyiszor az a magántanító által a köztanárnak kötelességszerűen hetenkint bejelentetik, a köztanórák mulasztásával egyenlő betudás és büntetés alá esik.

12) Az 5-ik cikk 25-ik pontja alatt. A mely tanuló a közvizsgát alapos ok nélkül elmulasztja, az első félévi vizsgát illetőleg: ha azt később letenné is, mint új belépő tag beléptidíjt fizet; ha az utófélévi vizsgát mulasztja el, osztálya ismétlésére büntetetik.

13) Mind a B. I. 5-ik cikk 29-ik §-a után, mind a II. 4-ik cikk 11-ik §-a után, a vizsgálatokról szóló törvény pontok közzé beigtatandó: hogy az intézeten kívül tanuló, s magánvizsgálat letétele végett bejövő egyének a vizsgát a félévenként tartatni szokott vizsgák alkalmá után az illető tanárok, az igazgató, s illetőleg az értekezleti elnök előtt a meghatározott díj lefizetése mellett tehetik le.

14) A B. 5-ik cikk 14-ik pontja alatt: az ünnepi követek s supplicánsok azon templomi beszédeiket, melyeket az ünnepi, vagy szokott alkalommal választott helyeiken elmondandók lesznek, a főiskola papjának bemutatni kötelesek, s csak az általa jóknak talált beszédeket leendő szabad használniok.

15) Ugyanazon cikk 16-ik pontja alatt: a supplicánsokat illetőleg: ha valamely kiküldött iskolatag a könyvecskéjébe beírt egyházkülségek valamelyikében meg nem jelenne, s az az illető lelkész be nem jegyzéséből kitűnnék: az okozott kárt a megelőző éven azon községből bejegyzett jótétemény kétszeres befizetésével köteles helyre pótolni.

16) A 14-ik cikk 34-ik pontja alatt: a felebbvitelt illetőleg: Az iskolai szék által ítéletileg kizárt tanuló ügyét az egyházkerületi küldöttség, mint főlebbviteli bíróság elé birtokon kívül föllebbezteti, mely küldöttség s illetőleg annak albizottmánya e rendkívüli esetben az elnök felhívására legfeljebb 14 nap alatt a főiskolában megjelenik s az ügyet felülvizsgálván, azt végítéletileg eldönti.

A választmányilag ekként kidolgozott, s jelen közgyűlésben módosított főiskolai kormányzati rendtartás és fegyelmi törvényeket illető munkálat elfogadtatván s megerősítettvén:

A sárospataki főiskolai eljárásághoz azon utasítással tétetik át, hogy ezt kellő számu példányokban kinyomatva a legközelebbi új iskolai év kezdetével teljes érvényében haladék nélkül alkalmazásba vegye, s mint jövőre egyedül szabályozó rendtartást és törvényt, mind maga megtartsa, mind az ezáltal kötelezett intézeti ifjúsággal is sértetlenül megtartassa.

96. A nngu K. H. T. több sz. a kelt leirataiban arról értesíti szuperintendensi hivatalunkat, hogy kegyelmes udvari rendeletek útján, több, részint bel-, részint külföldi egyházaknak engedély adatott birodalomszertei segélygyűjtésre. Nevezetesen Csehországban a kra bschiczi helv. hitv. iskolaházat építő, Morvaországban a prussinovici helv. hitv. lelkészlakot építő, Morvaországban a jansenai ágost. hitv. templomot és iskolát építő, ismét Csehországban a moraveci anya és ezzel viszonyban álló, s anyaegyházzá alakulni óhajtó opatani, Sziléziában a bysztrici ágost. hitv. anyaegyházhoz tartozó tyrai leányegyháznak: végre Kraszna megyebeli Bülgerd helv. hitv. templomot építő és Torna megyebeli barkais Modor szabad k. városbeli ágost.

hitv. egyházaknak, mely két utóbbinak hat hét tartamára kiküldendő követeik általi segélygyűjtés engedélyeztetvén : felhivatik szuperintendensi hivatalunk, hogy az elsorolt egyházak részére törtéendő segélygyűjtés s a begyűlendett összegek rendeltetésök helyére leendő elküldése iránt intézkedjék.

Elsorolt egyházak segélyezés végett a jövő 1863 ik évi hirdetendő tárgyak sorába felvétetvén, azok gyülekezeteink buzgó figyelmébe s pártfogásába ajánlatnak.

97. A tiszántuli egyházkerület szuperintendense ft. Balogh Péter ur ugyancsak némely egyházak felsegélésére hívja fel egyh. ker. kormányunk figyelmét, nevezetesen a beregi ref. egyházmegyében ruthenek között fekvő, s pusztulásnak indult komlósi, ilosvai s bilkei hajdan anya most leányegyházakat, nemkülönben a csorvási szegény zsenge egyházat a békésbánati egyházmegyében, ajánlja az egész egyház kerületbeni segélyezésre.

Ezen egyházak is szinte a jövő 1863-ik évi hirdetendő tárgyak közé soroztatván, a hívek buzgó figyelmébe ajánlatnak.

93. Az 1862-ik évi május 6-án s több napon tartott gyűlés jegyzőkönyvének 4. sz. a. kelt határozat értelmében az 186¹/₂. évi alamizna-pénzek rendezésére s osztályozására választmány neveztetik ki, Édes Albert alsóborsodi esperes s ifj. báró Vay Miklós segédgondok urak elnökletök alatt, Szentpéteri Sámuel gümöri esperes, Török József balogi lelkész, Borbély László s gondnok urak, oly megbizással küldetnek ki, hogy jelentésököt még gyűlésünk folyama alatt beadni sziveskedjenek.

A főiskolai tanári kar, az általa már régebben alapított, de még kevés alappal bíró tanári nyugdíj-intézetet ajánlja pártfogás és gyámolítás végett egyh. ker. kormányunk atyáskodó figyelmébe.

Miután ezen jótékony intézet méltán megérdemli a legmelegebb pártolást: egyházker. kormányunknak pedig eddigelé módja s alkalma nem volt arra, hogy ezen intézet iránti részvétét tetteleg nyilváníthatta volna, jelenleg elhatározza, hogy jövőre a felemelt beirási díjnak hason fele része évenként a főiskolai tanári nyugdíjintézet javára lesz fordítandó.

100. A választmányi munkálat olvasása folytán a tanítóképezdében fölvetelt illető rendtartás tárgyalása alkalmával fölmerülvén, miszerint a legjobb tanítói állomásokat elfoglalni szokott felsőbb iskolai tagok nem viseltetvén semmi érdekekkel a képezdei tanulmányok iránt, az oktatási s általában az iskolai ügy nagy kárára többnyire ezeknek ismerete nélkül lépnek ki pályájukra. Miáltal egyszersmind az intézet közhitelét s az iránti közérdekeltséget is tetemesen csökkentik.

Egyházkerületi kormányunk határozottan megújítja és haladék nélkül fogamatba vétetni kívánja azon már több ízben végzésileg kimondott akaratát : hogy a képezdei tanulmányokat kellő mérvben nem hallgatott, s gyakorlatilag is nem képzett egyének rendes iskolatanítói állomást el nem fogadhatnak. E célból sem a képezde ifjai míg a 3 évi meghatározott tanfolyamat ki nem töltik, sem a felsőbb tudományokat hallgatók, míg a képezdei legszükségesebb tanulmányokban, jelesen a didaktikában paedagogicában kellően ki nem képeztettek s a gyakorló iskola látogatásával, annak tanmódszerét el nem sajátították, különösen az éneklésben nem gyakorlottak, s mindezekről szükséges vizsgálati bizonyítvánnyal nem bírnak, rendes iskolatanítói állomásra nem bocsátatnak. Mely kikerülhetlen szük

séges intézkedés, nehogy írott malaszt maradjon: az illető esperességek oda utasíttatnak, hogy közreműködve a főiskolai előjárósággal, az ily bizonyítványt előmutatni nem tudó egyént, ha talán meggyéjük kebelében rendes iskolatanítói állomást fogadna el, ezen állomástól eltiltva egyszerűen utasítsák vissza.

102. A főiskolai tantermek az osztályok túlnépesedése miatt szűkek lévén

Az egyházker. küldöttség s illetőleg annak albizottmánya és gazdasági választmány megbizatik: hogy e célból magát szakértő mesterekkel érintkezésbe téve e szükséges és célszerű tantermek kiállításáról legközelebbi kerületi közgyűlésünkre tervet és költségvetést nyújtsanak be.

103. Olvastatott néhai Pálkövy Antal, volt gimnáziumi tanár özvegyének Kálniczki Therézia asszonynak folyamodványa, melyben kéri, hogy azon lak, melyben jelenleg szállását tartja, hagyatnék meg nála az eddigi fizetés mellett a jövő iskolai évre is: nem különben néhai férje tanári fizetésének folyó évi utolsó negyede is, az eddigi kegyeletes gyakorlat nyomán részére adatnék ki.

Folyamodó első kérelme, mivel az általa kért lak, egy hivataloskodó rendes tanárunk részére mulhatlanul fenhagyandó, nem teljesíttethetik. A mi kérelme másik ágát illeti, a kért negyedre eső díj részére kiadandó.

104. Kolos Dániel főiskolai lelkész és tanár urnak lakhelyül rendes évi házbérfizetés mellett a Nyíry-féle lak, — Orbán József gimnáziumi tanár urnak pedig 100 o. ért forintban megalapított lakbér mellett a Vay-féle lak jelöltetnek ki, oly módon, hogy nekik az azokbai beköltözködhetés legföljebb augusztus 20 ik napjáig lehetségessé ténessék.

105. A május 6-án tartott gyűlés 59. sz. határozata folytán jelenti a főgondnok ó excja, hogy a convent ügyében megtevén a szükséges lépéseket, — s annak tartását a testvér egyházkerületek is célszerűnek, sőt szükségesnek ismerték el; annak helye iránt is érülködésbe tette magát a dunántuli egyházkerület előjáróságával; de e testvér-egyházkerület bizonyos fenforgó viszonyok miatt azt most el nem fogadhatja. Felhivja azért e. ker. kormányunkat főgondnok ur ó excja, hogy ámbár a tiszántuli testvéregyházkerület késznek nyilatkozott a convent elfogadására, — de miután a legközelebb tartott egyházkerületi egyetemes értekezlet is épen ezen egyházkerületben tartatott, méltányosnak látná, ha azt jelenleg egyházkerületünk fogadná el. Ugyanazért ugy a hely, mint határidőre nézve véleményezzen némi utasítást, hogy ennek nyomán a többi testvér-egyházkerületekkel e tárgy felett ismét értekezhessék.

Egyházkerületünk a testvériség szives örömméretével hívja meg és fogadja el önkeblében a testvérkerületek küldöttjeit, s ha ezen őszinte ajánlatunk a többiek belenyugvásával találkozandik, a convent helyeül Miskolcot, határidejéül pedig augusztus hó 24. és szeptember 6. napja közt eső időközt indítványozza oly módon, miszerint felkéretik főgondnokunk ó excja, mint különben is legidősb főgondnok, hogy ezen testvéri indítványunkat a többi egyházkerületekkel tudatni, s velök együtt mind a helyre, mind a határidőre nézve megállapodni sziveskedjék. Nemkülönbén értesítse az ágostai hitv. egyház főfelügyelőjét a convent-tartásnak mind helye, mind határideje iránt. A tartandó conventre következők egyházkerületünk részéről elnökeinken kívül világi részről Nagy Gedeon, Bernáth Zsigmond, Ragályi Károly, ifj. b. Vay Miklós, Borbély László se-

gédgondnok urak, — egyházi részről Ferenczy József, Hegedüs László és Édes Albert esperesek, Kun Bertalan főjegyző, a főiskola részéről Erdélyi János tanár urak neveztetnek ki.

106. Népiskolai ügyeink felett folyván a tanácskozás: több oldalról azon sajnos tapasztalat tüntetett fel, miszerint az egyetemes ref. tanügyi választmány által dolgozott, s az egyházkerületek által el is fogadott népiskolai tanterv, — az attól méltán várt eredményt eddigelé nem hogy meg nem termette; de sőt az azt hasznossá tehető, s teljes ószhangzással életbeléptethető kézikönyvek hiánya miatt, — népiskolai ügyeinkben érezhető megállapodást, bizonyos tekintetben hátrányt idézett elő.

Mely sajnos tapasztalattól ösztönöztetve, egyházkerületi kormányunk azon utasítást adja a jövő szeptember havában tartandó egyetemes tanügyi értekezletre kiküldött képviselőinek, hogy ezen sajnó tapasztalatunkat eleven színekkel előterjesztvén, igyekezzenek tanácskozás komoly tárgyává tenni ezen kérdést, vajjon nem volna-e üdvösebb s a népiskolai ügyre áldást hozóbb az, ha az eddigi szoros egyesülés csupán az elvbeni, s némely közös taneszközök előállítására körüli egyesülésre változtatnák át annyival inkább, mivel egynémelyike már az egyesült egyházkerületeknek a népiskolák szervezetére nézve is, — a gimnáziumo kéranézve pedig épen általában eltértek az eredeti alapelvektől, és így egyházkerületünk nézeteitől; és bármi lenne is e kérdés feletti megállapodás, — egyházkerületi kormányunk megingatva lévén azon reményében, melyet a többi testvér egyházkerületekkel egyesülés üdvös voltába helyezett, sikertelennek látván különösen azon hosszas várakozást, eredményteleneknek a próbákat, melyek a népiskolai kézikönyvek előállítására nézve eddigelé egyetemlegesen tettek: határozottan kijelenti, hogy ha az egyesülés alapján lehető rövid idő alatt alkalmas kézikönyvek birtokába nem juthat, a sürgető szükségétől ösztönöztetve kénytelen lesz a naponkint inkább érezhető népiskolai szükségeken segitendő a maga belátása szerint járni el, s részint az eddig birtokában volt, részint újból készitendő kézikönyvek előállításáról s nyomtatásáról gondoskodni.

108. Dóczy Gedeon miskolci nőneveldei vezér tanár, előterjesztvén évi jelentését az egyházkerületi főnövelde állásáról: jelentése 1. pontja alatt a közvizsgákról, s a nővelde személyzete létszámáról tesz részletes kimutatást, 2. pontja alatt a néhai Berzsi Mihály úr által, vég hagyományilag, e nőneveldének szánt, s már valósággal kezeihez is küldött 122 darab, többnyire német, latin, néhány kötet magyar s egy pár görög, de egészben régi könyvek iránt, a főtiszt. egyházkerület bölcs rendelkezését kéri. Jelentése 3. pontjában pedig előterjesztvén, miszerint ez évben a nővelde összes létszámának csaknem harmadát izráeliták teszik, nehogy e prot. egyházi iskola izráelitákkal népesíttessék meg, szinte kellő intézkedésért esedezik.

A jelentés 1. pontja tudomásul vétetik. A 2. pontot illetőleg: a hagyományozott könyvtár elárvereztetni, s ára a fő leánynövelde alapítókéje nevelésére fordítattai határoztatik. A 3. pontra nézve pedig: Az izráeliták, ha ezen intézetben kívánják gyermekeiket neveltetni, emberiségi s keresztyén türelmi szempontból abból ki nem rekesztetnek, hanem 1862-ik év május hóban tartott gyűlésünk 8-ik sz. határozata rájuk nézve oda módosíttatik, hogy ők a meghatározott rendes tandíjt kétszeres mennyiségben fizessék.

109. Ugy a statisztikai adatokat, mint a beadott pénzek mennyiségét kimutató egyházlátogatási rovatos táblák mintája bemutatva, azok célszerűeknek találtattak, s ki nyomtatásuk, valamint a példányok kezelése a főiskolai gazdasági választmányra, valamint azoknak az egyházlátogatók közti kiosztása az illető esperes urakra bízatik.

110. Főiskolai énektanár Ivánka Sámuel ur folyamodványa olvastatván, abban 4, a köztanításhoz szükségelt, valamint a közvizsgák megadásánál s a gyakorlottabb tanulók biztosb játszásánál használandó egy concert zongorának megszerzését kéri:

Főiskolánk pénztára nem engedvén meg jelenleg, hogy egynél több zongora vásároltassék, egy concert zongorának vételére az e célra eddigelé gyűlt összeg oly módon utalványoztatik, hogy az a szükségelt árig pótolatassék fel a főiskola pénztárából, s ifjabb báró Vay Miklós ó méltósága, alsőzemléni segédgondnok ur kéretvén fel annak eszközlésére. A megvett zongora helyéül az imaterem jelettetik ki, és csupán iskolai ünnepélyes alkalmakkor lesz használandó.

Tiszántuli szuperintendens főtitkár Balogh Péter ur a folyó évi május havában Debrecenben tartott egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvét megküldvén:

Kedves tudomásul vétetik.

111. Az országos egyházi domestica ügye főlemlítettvén:

Miután az egyetemes convent megtartására a kellő előleges lépések már megtétettek, s ez ügy éppen ez alkalomra halasztatott, az esperességek oda utasítattnak, hogy a szükséges jövedelmi táblázatokat kiigazítva, legfeljebb folyó év augusztus hó 20-ik napjáig a szuperintendensi hivatalnak kézbesítsék.

112. Olvastatott a beretkei egyház folyamodványa, melyben előterjeszti, hogy néhai Beretkei Károly végrendeletileg hagyott az említett egyháznak 1000 o. é. frtot, de ezen végrendeleti hagyomány közbejött viszonyok miatt az egyház és örökösök közt, az egyházmegye befolyása által eszközölt szerződés útján oly feltételek közzé szorított, miszerint ezen összeg csak akkor fog kifizettetni az örökösök által, ha az 2000 frtra fog nevedni; azonban ezen örökösödés után az egyház 105 frt. százalékkal rovatott meg a pénzügyi hatóság által, mely összeget befizetni az egyháznak módja nem lévén, kéri a főtitkár egyházkerület közbenjárását az iránt, hogy az örökösök által ezen százalék a tőke két elsőbb évi kamataiból fizettetnék ki, azután fogván venni kezdetét a kamattökésítés.

Ez ügy elintézése az egyházmegyei székre bízatik, oly módon, hogy kísértse meg az örökösöknél az egyház kívánságát érvényre emelni, ha ez nem történnék, azon esetben a követelt százalék kifizetése akár az egyházmegye, akár a kerület pénztárából felveendő költsön által is eszközöltessék.

113. Az ágtelki egyház Ung megyében bizonyos rész jószág megvásárlására 18,000 frt. költsönt kér, ha azonban ily nagy összeg adása lehetséges nem volna, 5—4000 forint felvételére is késznek nyilatkozik, kölcsönnyerés esetében 5 vagy 4 száz forint alapítványt ajánlván a főiskola részére.

A folyamodó egyház kérelme mind a főiskolai gazdasági választmány, mind a kerületi pénzkidó bizottmány figyelmébe ajánlatik.

A lasztoméri építkező egyház 200 frt. kölcsönért folyamodván:

Az részére kiadatni rendeltetik.

114. Forster Rezső főiskolai nyomdász azon két rendbeli kérelemmel járul egyházkerületi kormányunkhoz, miszerint először a főiskolai nyomdának s illetőleg az énekügynek előmozdításához szükségelt kottabetük meghozatala mintegy 100 fontnyi mennyiségben rendeltessék meg, kötelezván magát ezen körülbelől 280 forintnyi kiadás némi fedezéséhez ő is 3 évig, évenként 10 frt. o. é. öszveggel járulni. Ezen kérelme folytán bemutatja a kották mintáját is a lipcei jeles öntöde ajánló levelével együtt. Másik kérelme az, hogy az általa nyomtatott népiskolai táblák nyomtatási árát superintendensi hivatalunk a főiskolai pénztárra utalványozza, egyszersmind azoknak hova és mikép leendő elszállítása iránt rendelkezék.

Folyamodó első kérelmét a mi illeti, utasíttatik a főiskolai gazdasági választmány, hogy a szükségelt kottabetük meghozatala iránt rendelkezék. A kérelem másik ágára nézve a népiskolai táblák nyomtatási ára főiskolai pénztárra utalványoztatik. A példányoknak illető helyökre, t. i. a testvér egyházkerületekhez leendő elszállítása iránti intézkedés Árvay József tanár urra bízatik, felkérvén egyszersmind arra is, hogy a táblázatokért esendő pénzmennyiség mielőbbi visszatérítésére kérje fel a testvér egyházkerületek elöljáróit.

115. Indítványoztatott, miszerint protestáns egyházi irodalmunk egyik nevezetes tényezője a „Sárospataki Füzetek“ című folyóirat, mely a részvétlenség miatt már eddig is csak a kiadók tetemes áldozatával tartatott fen, ajánlatnék a testvér egyházkerületek pártolásába, egyszersmind saját egyházkerületünkben is tétetnék célszerű intézkedés az iránt, hogy ez érdekes folyóirat minél nagyobb pártolásban részesüljön.

Egyházkerületünk a protestáns tudományosság ezen eddigelé is folyvást elismerésben részesült közlönyét pártfogása alá veszi s őszinte bizalommal ajánlja a testvér egyházker. figyelmébe s pártfogásába, egyszersmind espereseinket felhívja, miszerint ugy a tudományt kedvellő világi, mint egyházi férfainkat komolyan szólítsák fel és buzdítsák e nemes ügy pártolására. Más részről a főiskolai tanári karnak teszi kötelességévé, hogy e tudományos folyóirat belbecsét emelni igyekezzenek érdekes dolgozataikkal s annak kiadásánál igényelt sok munkában a szerkeztőséget segíteni ismerjék tudományos pályájuk egyik legszebb feladatának.

116. Olvastatott több vizsgálati osztályoztatásuk következtiben bölcsészettan hallgató ifjaknak főgondnok ó nagy méltóságához intézett folyamodása, mely szerint a jövő iskolai év elején újlag tehetendő vizsgájuk elfogadásáért esedeznek.

Kérelmök a törvény világos szavánál fogva nem teljesíttetheetvén, osztályuk ismétlésére utasíttatnak.

117. Pazoni lakos Korda Ágoston úrnak superintendensi hivatalunkhoz intézett azon kérdésére, ha vajjon néh. Korda Erzsébet asszony által végrendeletileg főiskolánknak hagyományozott Mosolygó pusztabeli részbirtok jelenleg eladó-e vagy sem? határozatott:

Miszerint nem látja egyh. kerületünk célra vezetőnek fekvő birtokainak eladását, ugyanazért a Mosolygó pusztát sem hajlandó áruba bocsátani.

118. A főiskolai könyvtár szűk lévén már a néh. b. e. Szabó János országos szem-
orvos úr által adományozott 2000 darab könyv befogadására :

A főiskolai számvevő széki küldöttség bizatik meg, hogy ezen köny-
vek célszerű elhelyezése iránt szükségelt helyiségről mielőbb intézkedjék.

120. A főiskolai belszolgák díjjuk fölemeléseért esedezvén :

Kérelmükkel az egyházkerületi küldöttséghez utasítatnak..

121. A felsőborsodi egyházmegyében kebelezett vadnai, tíz hónap alatt három
izben történt tűzveszély által templomától, tornyától, harangjaitól és iskolaházától
megfosztatott egyház segedelem gyűjtés végett magát az egyházkerületi egyházak-
nak s lelkészeknek különösen ajánlatni, s kérő iveit házanként bemutatni kéri.

Kérelme teljesítettik.

122. A csanárosi egyház miután a Hernád folyam pusztításai miatt az egész község
más biztosabb helyre települni szándékozik, s így az egyházi minden épületek is új he-
lyen s egészen ujonan építendők magát mint kerületünkben úgy a szomszéd egyház-
kerületekben is házankénti segély gyűjtetés véget ajánlatni kéri.

Kérelme megadatik.

123. A változott főiskolai kormányzati rendszer következtében, a különböző inté-
zeti ágak értekezleti elnökségének állása s viszonya kijeleltetvén: a díjakat illetőleg :

A képezdei elnök eddigi tanári díjja mellett állandóul marad. A gim-
náziumi értekezleti évenként változó elnökök pedig az eddigi igazgatói
díjt húzandják.

124. Szentpétery Sámuel gömöri esperes Jessenius Jósefnő, agg, s nyomorban
élő papözvegyet jelenben valami csekély öszveggel fölsegíttetni, jövőre pedig a szűkösök
közzé fölvetetni kéri:

Az ajánlott özvegy részére 10 frt. segedelmet kiadatni, jövőre pedig
a szűkösök sorába fölvetetni rendeltetik.

125. Az 186¹/₂ évben szegényebb lelkészek s iskolatanítók felsegállítására gyűlt 62
frt. 25 kr. jelen gyűlésünk határozatának erejénél fogva akként pótoltatván fel, hogy
jelenleg a lelkészek fejenként 10, az iskolatanítók 5 o. é. frtban részesüljenek, az követ-
kezőleg fog kiosztatni:

1. Abaujból csécsi lelkész Litteráty János és isk. tanító Kunsch
Józsefnek.

2. Alsó-borsodból, halászi előkönyörgő Tóth Jósefnek és Sárjai Sándor
nyugalmaszott agg iskolatanítónak.

3. Alsó-zemplénből hotykai lelkész Tóth Sándornak és simai előkö-
nyörgő Tóth Józsefnek.

4. Gömörből otrokocsi lelkész Simon Ábrahámnak és Petrus István
hivatal nélküli iskolatanítónak.

5. Felső-borsodból.

6. Felső-zemplénből nagy-toronyai lelkész Persenszky Jánosnak és
isk. tanító Czövek Mihálynak.

7. Tornából szőlős ardói lelkész Ragályi Lászlónak és lenkei isk
tanító Nagy Józsefnek

8. Ungból mokesai lelkész Müller Gábornak s nagygeőczyi isk. tanító
Tóth Istvánnak.

Jegyzették: Kun Bertalan főjegyző 90, 91, 62, 93, 94, 96, 97, 98, 103, 104,
105, 106, 109, 110, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 125.

Bálint József helyettesjegyző, 95, 100, 102, 108, 111, 116, 119, 120, 121, 122,
123, 124.

Kiadta

KUN BERTALAN,
főjegyző.

Ara 20 kr.